

Sygn. akt III AUa 885/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Ewa Stryczyńska (spr.)

Sędziowie: SA Anna Kubasiak

SA Anna Michalik

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 lipca 2018 r. w W.

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji K. S.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 kwietnia 2016 r. sygn. akt VII U 1421/15

- 1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 7 sierpnia 2015r. znak (...) i przyznaje K. S. prawo do emerytury od dnia (...);*
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. S. kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji;*
- 3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. S. kwotę 300,00 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym, w tym kwotę 270,00 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.*

Anna Kubasiak Ewa Stryczyńska (spr.) Anna Michalik

Sygn. akt III AUa 885/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. decyzją z 7 sierpnia 2015r. (znak: (...)), odmówił K. S. przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 748 ze zm., dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż wnioskodawca nie wykazał 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999r.

K. S. 4 września 2015r. złożył, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odwołanie od ww. decyzji.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, że organ rentowy nie zaliczył do okresu świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. w (...) z siedzibą w S.. Wskazał, że w powyższym okresie wykonywał pracę na stanowisku kazeiniarza, które to stanowisko zostało wymienione w Dziale X pod poz. 13 pkt. 4 załącznika do uchwały nr (...) Zarządu (...)z dnia 27 czerwca 1983r. Stwierdził, że zaskarżoną decyzją organ rentowy niezasadnie odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych, wskazując, że nie udowodnił on faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Na tej podstawie odwołujący się zwrócił się o zamianę zaskarżonej decyzji ewentualnie o jej uchylenie i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Organ rentowy w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie podniósł między innymi, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, albowiem nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, warunkującym prawo do świadczenia. Wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia odwołującego się od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. w (...) z siedzibą w S. na stanowisku kazeiniarza, wskazując, że w Dziale X pod poz. 13 załącznika do uchwały nr (...) Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. stanowisko to nie występuje. Stosownie natomiast do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresy pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy, o którym mowa w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia. Na podstawie załączonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony ogólny staż pracy odwołującego się, w wymiarze 25 lat, w tym staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat 9 miesięcy i 3 dni. Z tych względów organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia .

Wyrokiem z 27 kwietnia 2016r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Ubezpieczony K. S., urodzony (...), w dniu 21 lipca 2015r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do powyższego wniosku ubezpieczony załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy.

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnych warunkach (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy, wobec czego decyzją z 7 sierpnia 2015r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury. Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. w (...) z siedzibą w S. na stanowisku kazeiniarza, wskazując, że w Dziale X pod poz. 13 pkt 4 załącznika do uchwały nr (...) Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. stanowisko to nie występuje. Jednocześnie na podstawie załączonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony ogólny staż pracy odwołującego się, tj. okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat, w tym staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat 9 miesięcy i 3 dni.

Ubezpieczony K. S. od tej decyzji złożył odwołanie do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że K. S. w okresie od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. był zatrudniony w (...)z siedzibą w S. na stanowisku kazeiniarza. We wskazanym powyżej okresie zatrudnienia odwołujący się wykonywał czynności polegające na uczestnictwie w procesie technologicznym

wytwarzania kazeiny z mleka. Odwołujący się był zobowiązany m.in. do utrzymywania porządku oraz czystości działu i otoczenia, prowadzenia produkcji kazeiny zgodnie z instrukcją technologiczną, prowadzenia 3-krotnego płukania, zabezpieczania urządzeń kazeiniarni, aby były zawsze przygotowane do prowadzenia procesu technologicznego, zabezpieczania, aby napływające mleko nie przelało się na zewnątrz, likwidowania nieszczelności przewodów i urządzeń, wybierania na bieżąco całej zawartości kazeiny z wanien kazeiniarskich oraz przestrzegania właściwego prasowania kazeiny pod prasami. Odwołujący się pracował w systemie jednozmianowym od godziny 8:00 do godziny 17:00-18:00, tj. przez 9-10 godzin dziennie. Aby móc wykonywać obowiązki, odwołujący się nie musiał kończyć specjalnego kursu ani też posiadać odpowiedniego wykształcenia. W powyższym procesie technologicznym zazwyczaj brały udział trzy osoby. Swoje obowiązki wykonywały za pomocą specjalnego urządzenia w postaci pasteryzatora, do którego z jednej strony wpadało mleko, a z drugiej strony wpadała serwatka. Jedna osoba wchodziła do kadzi z kazeiną w gumowych butach, druga łała do kadzi wodę, natomiast trzecia osoba napełniała worki udeptaną kazeiną i odstawiła na bok. Gdy wszystkie worki były napełnione, to kładło się je pod prasę w celu odciśnięcia wody. Odciśnięte worki były zanoszone do młynka i zmieloną kazeiną kładło się na sita. Po jej wyschnięciu, była ona zbierana w papierowe worki i odstawiana na bok. Wszystkie wskazane powyżej czynności były wykonywane przez pracowników, w tym przez odwołującego się pod wiatą, osłoniętą z trzech stron. Z tego też względu w okresie zimowym, odwołujący się pracował w niskich temperaturach. Po zakończeniu procesu produkcji kazeiny, odwołujący się mył kadź oraz pasteryzator za pomocą sody kaustycznej, tzw. ługu. Odwołujący się był wyposażony w fartuch, który był jeden na trzy osoby, natomiast nie posiadał maski ochronnej. Odwołujący się brał udział we wszystkich etapach produkcji. Zdarzały się sytuacje, że dziennie przerabiał 15-10 tysięcy litrów mleka. Z uwagi na fakt, że worek z mokrą kazeiną ważył około 50 kg, odwołujący się miał przydzielonego do pomocy innego pracownika. Powierzone obowiązki K. S. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez cały okres zatrudnienia na powyższym stanowisku pracy.

W toku postępowania sądowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego się w (...) w S. w okresie od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. wykonywana była w warunkach szczególnych, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów dot. I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów.

W opinii z 25 stycznia 2016r. biegła sądowa ds. bhp M. M. stwierdziła, że w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym), nie ma wymienionych prac wykonywanych w przemyśle mleczarskim. Również w rozporządzeniu Rady Ministrów z 4 maja 1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia, w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) nie ma uwzględnionych prac w przemyśle mleczarskim, a w pozycji 13 Działu X wymieniono prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim. Z kolei w uchwale nr (...) Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. w sprawie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach w spółdzielczości mleczarskiej, w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) w pozycji 13 są wpisane prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle mleczarskim. Biegła zaznaczyła, że powyższa uchwała została wydana na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który upoważniał właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. Dodała, że powołane rozporządzenie nie upoważniało do opracowywania wykazów stanowisk, do prac, które nie zostały ujęte w wykazach.

Biegła odwołała się także do treści rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Zdrowia z 22 grudnia 1948r. w sprawie ustalenia wymagań, jakim winny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia zakładów mleczarskich. Wskazała, że w § 24 określono minimalne wymogi dla kazeiniarni, zgodnie z którymi powinna ona posiadać, co najmniej kocioł serowarski i serowarską wannę, urządzenia do rozdrabniania skrzepu, a także prasy i wirówki do oddzielenia nadmiaru wody. Z kolei zgodnie z § 25 kazeizarnia musiała obejmować, co najmniej jedno odrębne pomieszczenie.

Na tej podstawie biegła uznała, że produkcja kazeiny, z punktu widzenia procesu technologicznego oraz z punktu widzenia wymogów prawnych nie mogła odbywać się poza zamkniętymi pomieszczeniami. Stwierdziła również, że zakres czynności odwołującego się oraz unormowania prawne, zawarte w treści przywołanego powyżej rozporządzenia nie pozwalają na przyjęcie za prawidłowy sposobu wytwarzania kazeiny, jaki podał odwołujący się. Z powyższych względów biegła uznała, że praca wykonywana przez odwołującego się w (...)z siedzibą w S. w okresie od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. nie była wykonywana w warunkach szczególnych uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z 4 maja 1979r. dotyczącym I kategorii zatrudnienia.

W piśmie procesowym z 26 lutego 2016r. odwołujący się wniósł o uzupełnienie powyższej opinii przez jej sprecyzowanie z uwzględnieniem zawartych ww. piśmie zastrzeżeń i pytań do biegłej. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłej sądowej ds. bhp M. M. celem ustalenia, czy w załączniku do uchwały nr 16/38 Zarządu (...) w Dziale X pod poz. 13 pkt 4 wymienione jest stanowisko „kazeiniarz” oraz, czy produkcja kazeiny w (...)w S. w latach 1973-1975 była zgodna z przepisami rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Zdrowia z 22 grudnia 1948r. w sprawie ustalenia wymagań, jakim winny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia zakładów mleczarskich, a w konsekwencji, czy biegła podtrzymuje swoją opinię z 25 stycznia 2016r.

W opinii uzupełniającej z 17 marca 2016r. biegła sądowa ds. bhp M. M. sprecyzowała, że w załączniku do uchwały nr (...) Zarządu (...) w Dziale X pod poz. 13 pkt. 4 jest wymienione stanowisko kazeiniarza. Dodała także, że w jej ocenie, brak jest jakichkolwiek racjonalnych podstaw do przyjęcia, że produkcja kazeiny w (...) w S. w latach 1973-1975 była niezgodna z przepisami rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Zdrowia z 22 grudnia 1948r. w sprawie ustalenia wymagań, jakim winny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia zakładów mleczarskich. W konkluzji biegła wskazała, że podtrzymuje swoją opinię z 25 stycznia 2016r.

Do powyższej opinii żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń, a na rozprawie 27 kwietnia 2016r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym również w aktach rentowych i osobowych ubezpieczonego. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd pierwszej instancji oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy oparł się również na opiniach biegłej sądowej z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy M. M. z 25 stycznia 2016r. (k. 48-54 a.s.) oraz z 17 marca 2016r. (k. 77-79 a.s.) . Odnosząc się do tych opinii Sąd Okręgowy uznał je za przekonujące, rzeczowe i merytorycznie uzasadnione. Sąd wziął pod uwagę fakt, że w opiniach tych uwzględniono rzeczywisty charakter pracy odwołującego się w spornym okresie czasu i wykonywane przez niego obowiązki. Sąd pierwszej instancji miał jednak na uwadze stanowisko biegłej, która wskazała, że w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym), nie ma wymienionych prac wykonywanych w przemyśle mleczarskim. Również w rozporządzeniu Rady Ministrów z 4 maja 1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia, w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) nie ma uwzględnionych prac w przemyśle mleczarskim, a pod pozycją 13 Działu X wymieniono prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim. Biegła dodała, że uchwała nr (...) Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r., na którą powołuje się skarżący, została wydana na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który upoważniał właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na

których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. Podkreśliła, że powołane rozporządzenie nie upoważniało do opracowywania wykazów stanowisk, które nie zostały ujęte w wykazach.

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że okres zatrudnienia odwołującego się od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. na stanowisku kazeiniarza w (...) z siedzibą w S. nie może być zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy stwierdził na wstępie, że odwołanie K. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z 7 sierpnia 2015r. jako niezasadne podlega oddaleniu.

Sąd wskazał, że zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948r. zostały uregulowane w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm., dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – według stanu na dzień 1 stycznia 1999r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ww. ustawa jest rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które w § 4 wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia).

Sąd zwrócił uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane w rozporządzeniu mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r., sygn. akt III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r., sygn. akt III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Sąd stwierdził, że w niniejszej sprawie bezspornym jest, że K. S. ukończył (...) wiek 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i udowodnił liczbę w wymiarze co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, według stanu na dzień 1 stycznia 1999r.

Przedmiotem sporu pozostawało natomiast ustalenie, czy odwołujący się legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. w (...) z siedzibą w S. na stanowisku kazeiniarza, wskazując, że w Dziale X pod poz. 13 załącznika do uchwały nr (...) Zarządu (...) z dnia 27 czerwca 1983r. stanowisko to nie występuje. Niezaliczenie tego okresu skutkuje niespełnieniem warunku co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego uznając, że wnioskodawca nie ma wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy zważył, że wykonywanie pracy na stanowisku, które nie zostało wymienione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uprawnia do uzyskania emerytury w wieku niższym (por. wyroki Sądu Najwyższego z 20 października 2005r., sygn. akt I UK 41/05 oraz z 23 listopada 2004r., sygn. akt I UK 15/04). Wykazy te mogą natomiast stanowić – jako, że z reguły mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów – swego rodzaju wskazówkę, dowód, że takie, a nie inne czynności były przez pracownika istotnie wykonywane w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008r., sygn. akt I UK 192/07). Z faktu, że właściwy minister czy kierownik urzędu centralnego ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może bowiem płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku była wykonywana w takich warunkach i odwrotnie – brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może – w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych – stanowić negatywną przesłankę dowodową (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2010r., sygn. akt II UK 218/09).

Odnosząc się zatem do żądania wnioskodawcy w zakresie uwzględnienia do jego stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. w (...)z siedzibą w S. na stanowisku kazeiniarza Sąd podkreślił, że w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym), nie wymieniono prac wykonywanych w przemyśle mleczarskim. Również w rozporządzeniu Rady Ministrów z 4 maja 1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia, w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) nie uwzględniono prac w przemyśle mleczarskim, a pod pozycją 13 Działu X wymieniono prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim. Tym samym nie można przyjąć, że w okresie od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. odwołujący się wykonywał pracę, która może być uznana za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ww. rozporządzenia, a jedynie te prace, które są wymienione w załączniku do tego rozporządzenia są pracami w szczególnych warunkach, dającymi prawo do emerytury w obniżonym wieku.

Jakkolwiek rację ma skarżący, że praca przez niego wykonywana w spornym okresie czasu na stanowisku kazeiniarza – wbrew twierdzeniom organu rentowego – jest pracą wymienioną w załączniku do uchwały nr (...) Zarządu (...) w Dziale X pod poz. 13 pkt. 4 to jednak, nie można pominąć zasadniczej – w ocenie Sądu – okoliczności w sprawie, że wskazana powyżej uchwała nr (...) Zarządu (...) nie może być sprzeczna z aktem normatywnym wyższego rzędu, jakim jest rozporządzenie, ale powinna stanowić jego uzupełnienie. Skoro zatem w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak również w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia nie ma uwzględnionych prac w przemyśle mleczarskim, a pozycja 13 Działu X wymienia wyłącznie prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim – to nie można uznać pracy na takim stanowisku za zatrudnienie w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A rozporządzenia – na podstawie uchwały Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. W konsekwencji uchwała Zarządu (...) Związku Spółdzielni (...) z 27 czerwca 1983r. musiała być dostosowana do treści wykazu A rozporządzenia, w którym zawarty jest kompletny wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Podsumowując ten wywód Sąd stwierdził, że skoro uchwała Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. określa stanowiska pracy, których wykonywanie uprawnia do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym – niezgodnie z wykazem A do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego – fakt ten nie wywołuje skutków przewidzianych w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i powołał się na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w motywach wyroków z 20 października 2005r. (sygn. akt I UK 41/05) i z 21 kwietnia 2004r. (sygn. akt II UK 337/03).

W konkluzji Sąd Okręgowy stwierdził, że dla uprawnień emerytalnych z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych decydujące znaczenie ma fakt, że w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym), nie ma wymienionych prac wykonywanych w przemyśle mleczarskim. Również w rozporządzeniu Rady Ministrów z 4 maja 1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia, w Dziale X (w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) nie uwzględniono prac w przemyśle mleczarskim, a pozycja 13 Działu X wymienia jedynie prace przy obsłudze pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim. Wskazane powyżej rodzaje prac nie są natomiast pracami, które zgodnie z zapisami rozporządzenia uprawniają do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. W realiach rozpoznawanej sprawy, uchwała Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. nie ma zatem mocy wiążącej. Przepisy tej uchwały są stosowane posiłkowo, przy uszczegółowianiu rodzaju pracy, natomiast podstawą prawną są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979r.

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie K. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 7 sierpnia 2015r.

Apelację od powyższego wyroku złożył odwołujący się, zaskarżając wyrok w całości, zarzucił Sądowi Okręgowemu:

I. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. naruszenie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 kwietnia 1990r. w sprawie obowiązujących normatywnych aktów prawnych, wydanych na podstawie upoważnień ustawowych przez Naczelną Radę Spółdzielczą i centralne związki spółdzielcze – przez ich niezastosowanie, błędną wykładnię i w konsekwencji błędne stwierdzenie, że uchwała nr (...)Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. nie ma mocy wiążącej, podczas gdy z treści powołanego wyżej przepisu jak i obwieszczenia wydanego na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z 20 stycznia 1990r. o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości jednoznacznie wynika, że m. in. właściwe związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych zostali upoważnieni do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazach A i B, a następnie wydane akty normatywne zostały zweryfikowane, zatem wymienione w załączniku do uchwały nr (...)(...) w dziale X poz. 13 pkt 4 stanowisko kazeiniarza jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych;

II. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie:

1) art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i bezpodstawne stwierdzenie, że opinia biegłej sądowej z zakresu bhp odnosiła się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego się w spornym okresie, podczas gdy biegła wskazywała na proces produkcji kazeiny stosowany obecnie, nie zaś 40 lat temu, podając, że przy produkcji kazeiny korzystano m.in. z urządzenia do rozdrabniania skrzepu, podczas gdy w rzeczywistości do ugniatania wytrąconej kazeiny używano nóg, a produkcja odbywała się na dworze, a nie w pomieszczeniu;

2) art. 233 § 1 k.k. przez dowolną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i bezpodstawne przyjęcie, że dla stwierdzenia, że praca odwołującego się jako kazeiniarza nie jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych wystarczające jest stwierdzenie, że w dziale X wykazu A nie są wymienione prace wykonywane w mleczarstwie, podczas gdy prace w spółdzielni mleczarskiej mogą być wymienione w innych działach;

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, przez przyjęcie, że praca wykonywana przez K. S. w (...) w S. na stanowisku kazeiniarza w okresie od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. nie była wykonywana w warunkach szczególnych, podczas gdy praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a stanowisko „kazeiniarz” zostało wymienione załączniku do uchwały nr (...) Zarządu (...) w dziale X poz. 13 pkt 4.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku przez ustalenie prawa K. S. do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, ewentualnie, uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze upoważniał m. in. właściwe związki spółdzielcze do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazach A i B.

Stosownie natomiast do treści art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 1990r. o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości Minister Sprawiedliwości wydał 27 kwietnia 1990r. Obwieszczenie w sprawie wykazu obowiązujących normatywnych aktów prawnych, wydanych na podstawie upoważnień ustawowych przez Naczelną Radę Spółdzielczą i centralne związki spółdzielcze. W w/w obwieszczeniu jednoznacznie wskazano, że zachowuje moc prawną uchwała nr (...) z dnia 27 czerwca 1983r. (Biuletyn (...) Nr (...), poz. 34).

Wobec powyższego skarżący stwierdził, że Sąd pierwszej instancji dopuścił się obrazy w/w przepisów, niesłusznie przyjmując, że sporna uchwała nie ma mocy wiążącej. W wykazie A poz. 13 Działu X rzeczywiście wymieniono obsługę pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle drożdżowym i piwowarskim. Jeśli jednak zważyć na proces technologiczny właściwy dla tych działów gospodarki oraz dla przemysłu mleczarskiego trudno dopatrzeć się obiektywnie istniejących różnic o takim charakterze, który uzasadniałby uznanie prac przy obsłudze wskazanych urządzeń w przemyśle drożdżowym i piwowarskim za prace w warunkach szczególnych, a w przemyśle mleczarskim nie. W orzecznictwie podnosi się, że konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla tego działu gospodarki, w którym praca jest wykonywana, jednakże w przedmiotowym przypadku ten związek z przemysłem piwowarskim nie uzasadnia nieuznawania obsługi pras filtracyjnych, wirówek i suszarek w przemyśle mleczarskim za pracę w warunkach szczególnych. Tym samym niezasadne jest twierdzenie, że powoływana uchwała nr (...) jest sprzeczna z aktem normatywnym wyższego rzędu, jakim jest rozporządzenie. Z faktu, że przy obsłudze wskazanych urządzeń nie wskazano branży mleczarskiej w przedmiotowym przypadku nie można zasadnie, zgodnie z duchem prawa wywodzić, że pracy w tym przemyśle nie można uznać za pracę w warunkach szczególnych, ponieważ cechuje ją zbliżony wymiar uciążliwości, który w rzeczywistości stał u podstaw uznania danych czynności za wykonywane w warunkach szczególnych a w konsekwencji uprawniał do wcześniejszej emerytury z tego tytułu.

Na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych przez K. S. wskazywał przede wszystkim jej charakter. Apelujący podniósł, że biegła sądowa z zakresu bhp wbrew twierdzeniom Sądu Okręgowego nie odniosła się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego się. Błędnie powoływała się przede wszystkim na warunki, według jakich jej zdaniem, funkcjonowała kazeiniarnia. Podnosiła, że powinna ona posiadać urządzenia do rozdrabniania skrzepu, prasy albo wirówki do oddzielania nadmiaru wody, a produkcja nie mogła odbywać się poza zamkniętymi pomieszczeniami. Tymczasem w okresie, w jakim pracę kazeiniarza wykonywał K. S. proces produkcji przebiegał inaczej: wytrąconą kazeinę ugniatano przy pomocy nóg, a zbiorniki stały na dworze.

Powyższe poddaje w wątpliwość rzetelność sporządzonej opinii. Ma to natomiast o tyle istotne znaczenie, że w sytuacji gdyby przyjąć za prawidłowe ustalenia Sądu odnośnie braku mocy wiążącej uchwały nr (...) Zarządu (...), kilkakrotnie powoływanej w przedmiotowym piśmie dostrzec należy, że tak biegła jak i Sąd Okręgowy swoje rozważania odnośnie wykonywania przez odwołującego się pracy w warunkach szczególnych ograniczyli jedynie do Działu X (rolnictwo i

przemysł rolno-spożywczy) wykazu A rozporządzenia z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako oparta na uzasadnionych podstawach podlega uwzględnieniu, skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny kierował się uprawnieniem wynikającym z art. 382 k.p.c., będąc sądem merytorycznie rozpoznającym sprawę, opierał się na materiale dowodowym uzyskanym w toku całego postępowania sądowego, które w nieznacznym zakresie wymagało uzupełnienia.

Sąd Apelacyjny przeprowadził wnikliwą analizę motywów, jakimi kierował się Sąd pierwszej instancji wydając zaskarżone rozstrzygnięcie, ocenił prawidłowość przeprowadzonego postępowania dowodowego, trafność subsumcji stanu faktycznego do zastosowanych przepisów prawa, jak również prawidłowość przedstawionych rozważań, zarówno w sferze poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych, zastosowanych przepisów prawa, jak też ich wykładni. Analizując zarzuty przedstawione w apelacji odnoszące się do meritum rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny stwierdził ich zasadność w zakresie dotyczącym meritum rozstrzygnięcia, choć nie podzielił racji całości przedstawionej w apelacji argumentacji.

Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że odwołujący się nie spełnia przesłanki co najmniej 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach opierając się w tym zakresie na opinii biegłego sądowego z dziedziny bhp, nie analizując należycie przede wszystkim treści decyzji organu rentowego, jej uzasadnienia oraz stanowiska procesowego organu sformułowanego w odpowiedzi na odwołanie, podtrzymywanego w toku procesu. Zarówno w treści uzasadnienia decyzji, jak i w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że nie uznał okresu zatrudnienia K. S. od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. za pracę w szczególnych warunkach ponieważ w dziale X poz.13 pkt.4 załącznika do Uchwały Nr (...) Zarządu(...)z dnia 27 czerwca 1983r. stanowisko „kazeiniarz” nie występuje. Wskazany sporny okres był okresem brakującym do spełnienia przez wnioskodawcę przesłanki co najmniej 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, która to przesłanka jako jedyna była kwestionowana przez organ u podstaw decyzji. Pozostałe warunki ustawowe, co niesporne, K. S. spełnił.

Wobec stanowiska prezentowanego przez organ rentowy, że w uchwale nr (...) Zarządu (...) (dalej także jako (...)) z dnia 27 czerwca 1983r. w sprawie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach w spółdzielczości mleczarskiej nie występuje stanowisko „kazeiniarz” i przesłanej przez organ rentowy treści uchwały nr (...) w formie wydruku nie będącego formalnym publikatorem, Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe zwracając się do (...) w W., o udzielenie informacji, czy przedstawiony przez organ rentowy tekst uchwały jest tekstem pełnym i zgodnym z rzeczywistą treścią uchwały nr (...) podjętej przez (...) 27 czerwca 1983r. w sprawie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach w spółdzielczości mleczarskiej, zamieszczonym w Biuletynie (...) nr (...) poz.34, a jeśli tekst załączonej kserokopii uchwały nie jest zgodny z rzeczywistością brzmiącą uchwałą, o przesłanie tekstu z nią zgodnego.

W odpowiedzi (...) (...) w piśmie z 5 lipca 2018r. wyjaśnił, że nie jest wprawdzie następcą prawnym zlikwidowanego (...), lecz posiada w swoich zasobach biuletyny wydawane oficjalnie przez ten Związek, w których publikowane były uchwały (...). W załączeniu do pisma przesłano kserokopię uchwały nr (...) Zarządu (...) z 27 czerwca 1983r. w sprawie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach w spółdzielczości mleczarskiej, opublikowanej w Biuletynie (...) nr(...) poz.34. Na rozprawie apelacyjnej 19 lipca 2018r. Sąd odczytał treść pisma i okazał stronom do wglądu załączoną uchwałę. Pełnomocnik organu rentowego, ustosunkowując się do ww. pisma z 5 lipca 2018r. i jego załącznika oświadczył, że pozostawia do oceny Sądu treść przedstawionego dokumentu. W treści załącznika w Dziale X „w rolnictwie i przemyśle rolno – spożywcym” pod poz.13.4. wymieniono stanowisko kazeiniarza (k.160 a.s.).

Z ustalonych w sprawie okoliczności wynika, zdaniem Sądu Apelacyjnego niesporna okoliczność, że Biuletyn (...) był oficjalnym publikatorem uchwał tego Związku. W Biuletynie tym ogłoszono treść uchwały (...) nr (...) z 27 czerwca 1983r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w spółdzielczości mleczarskiej. Organ rentowy zarówno w aktach rentowych, jak też na potrzeby postępowania sądowego powoływał się na nie pochodzący z Biuletynu wydruk wymienionej uchwały, którego pochodzenie ani źródło nie zostało przez organ wyjaśnione, a nie ulega wątpliwości, że nie jest pełne gdyż nie obejmuje całej treści ww. uchwały.

Tymczasem z przesłanej przez (...) w W. treści opublikowanej w Biuletynie (...) nr (...) poz. 34 uchwały nr (...) wynika, że stanowisko kazeiniarz zostało zamieszczone w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały nr (...) w dziale X poz. 13 pkt 4.

Sąd Apelacyjny dał wiarę przesłanej przez (...) w W. treści uchwały nr (...), albowiem podmiot ten jest w posiadaniu oficjalnego publikatora, w którym zamieszczono treść wskazanej uchwały. Żadna ze stron nie zakwestionowała też zgodności z rzeczywistym stanem, treści uchwały.

Wobec zawarcia w apelacji zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności odniósł się do tych zarzutów uznając, że dopiero skontrolowanie poprawności ustalenia stanu faktycznego pozwala ocenić czy prawo materialne zostało zastosowane poprawnie, czy też doszło do jego naruszenia.

Sąd pierwszej instancji co do zasady prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, jednakże wyciągnął na jego podstawie wadliwe, bezpodstawne wnioski i przez to błędnie zastosował przepisy prawa materialnego.

Według utrwalonego orzecznictwa sądowego, błędna ocena dowodów polega na wyprowadzeniu z dowodów wniosków nie dających się pogodzić z ich treścią oraz na formułowaniu ocen – bez rozważenia całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także ocen sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi wówczas, gdy strona apelująca wykaże Sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. W judykaturze za utrwalony należy uznać pogląd, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń faktycznych, a tym samym korzystnej dla niego oceny materiału dowodowego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002r., sygn. akt II CKN 572/99, LEX nr 53136).

W niniejszej sprawie zarzut apelującego dotyczący wadliwych ustaleń stanu faktycznego, gdyż niezgodnych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, okazał się słuszny.

W sprawie bezspornym był fakt pracy odwołującego się w (...) z siedzibą w S. na stanowisku kazeiniarza od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r., a jedynie sporna była kwestia, czy praca na tym stanowisku uprawniała do uznania jej za wykonywaną w warunkach szczególnych.

Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu bhp było zbędne, albowiem na gruncie przedmiotowej sprawy wobec wprost wskazanego stanowiska kazeiniarza, jako stanowiska na którym wykonuje się prace w warunkach szczególnych, nie było konieczności oceniania charakteru pracy odwołującego się, jak ma to miejsce, gdy przepisy wykonawcze nie zawierają wykazu stanowisk. Nadto, na podstawie świadectwa pracy jak i opisu wykonywanych czynności dokonanej przez odwołującego się możliwa była ocena, czy odwołujący się wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43) właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. Z przepisu tego wynika, że (...) posiadał kompetencje wynikające z powyższej delegacji

do wydania uchwały nr 16/83, w której określił wykazy stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w spółdzielczości mleczarskiej. Błędne są zatem rozważania Sądu Okręgowego, że uchwała nie ma mocy wiążącej i jest stosowana tylko posiłkowo, przy uszczegółowianiu danego rodzaju pracy. Nadto z pola uwagi nie należy tracić faktu, na który powołał się trafnie apelujący, że obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 kwietnia 1990r. w sprawie wykazu obowiązujących normatywnych aktów prawnych, wydanych na podstawie upoważnień ustawowych przez Naczelną Radę Spółdzielczą i centralne związki spółdzielcze (Monitor Polski Nr 19, poz. 153) wydane na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 1990r. o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości (Dz. U. z 1990r., Nr 6, poz. 36) utrzymano w mocy uchwałę nr (...) z dnia 27 czerwca 1983r.

Uchwała nr (...) jest zatem wiążąca i ma zastosowanie na gruncie przedmiotowej sprawy.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2018r., poz. 1270 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – według stanu na dzień 1 stycznia 1999r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ww. ustawa jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które w § 4 wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika z odpisu świadectwa pracy wydanego przez (...)w S. (t. I k. 2 a.r.) K. S. wykonywał pracę na stanowisku kazeiniarza w okresie od 1 września 1973r. do 24 czerwca 1975r. (1 rok 9 miesięcy 23 dni), którego błędnie nie wliczono do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, przez co stwierdzono, że wnioskodawca udowodnił jedynie 13 lat 9 miesięcy i 3 dni pracy w szczególnych warunkach.

Wobec uznania, że praca wykonywana przez odwołującego się na stanowisku kazeiniarza była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, należało ten okres doliczyć do bezspornego okresu 13 lat 9 miesięcy i 3 dni, co daje łącznie 15 lat 6 miesięcy i 26 dni. Odwołujący się ukończył 60. rok życia (...) a zatem w tym dniu spełnił wszystkie przesłanki do przyznania mu wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego z 7 sierpnia 2015r. w ten sposób, że przyznał K. S. prawo do emerytury od (...)

O zwrocie kosztów postępowania przed Sądem Okręgowym jak i instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., ustanawiającego zasadę odpowiedzialności strony za wynik procesu.

Wysokość zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji została określona na kwotę 360 zł, na którą składa się zwrot kosztów zastępstwa prawnego obliczony zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 461 ze zm.), zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w dniu wniesienia odwołania. Wysokość natomiast zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego została określona na kwotę 300 zł, na którą składa się zwrot opłaty od apelacji w kwocie 30 zł oraz kwota 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej ustalona zgodnie z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.), zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w dniu wniesienia apelacji.

SSA Anna Kubasiak SSA Ewa Stryczyńska (spr.) SSA Anna Michalik